

DEZVOLTARE REGIONALĂ

„Cine dorește are succes”

Interviu la Radio Europa Liberă cu directorul ADR Nord, Ion Bodrug, despre dezvoltarea la nivel regional în Republica Moldova

Experți francezi și români vor oferi sfaturi autorităților publice locale din Regiunea de Dezvoltare Nord (RDN) în domeniul elaborării și îmbunătățirii propunerilor de proiecte, astfel încât acestea să fie durabile și, cât mai curând, să obțină (co)finanțări din partea fondurilor europene. Diana Răileanu a stat de vorbă despre accesarea fondurilor europene de către primari cu Ion Bodrug, directorul Agenției de Dezvoltare Regională Nord.

Ion Bodrug: „În primul rând este vorba despre un proiect realizat între Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor din Republica Moldova și Autoritatea centrală din Franța, care a implicat și partea română. Noi primim acest suport foarte prețios

pentru că avem de gând să impulsivăm depunerea de concepte ale proiectelor și să ne pregătim pentru accesarea fondurilor europene, care sunt strict direcționate pentru Republica Moldova”.

În acest număr:

Dezvoltarea regională, în
vizorul Curții de Conturi 3

Proiectul de aprovizionare
cu apă din Duruitoarea
Veche, poveste de succes
pentru „Apele Moldovei” 4

Prioritățile cooperării
moldo-letone în
implementarea proiectelor
de dezvoltare regională 6

Mai mult timp pentru
proiecte, mai puțin timp
pentru raportări 7

Experiența unei
întreprinderi moldo-
austriece de salubritate
din Ungheni, exemplu
pentru un proiect de
gestionare a deșeurilor din
RDN 13

**Europa Liberă: Din
experiența ADR Nord,
ați putea să ne spuneți
care sunt cele mai
populare proiecte pe
care primarii din sate le
realizează cu ajutorul
banilor străini?**

Ion Bodrug: „Cele mai multe proiecte sunt cele de infrastructură și de reabilitare, de exemplu, a grădinițelor, caselor de copii, caselor de cultură etc. Dar chiar și analiza noastră arată că atât la primul apel de propunere de proiecte din 2010, cât și la cel din 2012, circa 70% din conceptele de proiecte se referă la reabilitarea infrastructurii fizice, adică a porțiunilor de drum, apeductelor, rețelelor de canalizare și altele”.

Despre dezvoltarea la nivel regional

Interviu la Radio Europa Liberă cu directorul ADR Nord, Ion Bodrug

Support consultativ și metodologic din partea experților europeni pentru 2 proiecte-pilot

Europa Liberă: Dle Bodrug, astăzi, de exemplu, ce îi împiedică pe primarii din Republica Moldova să acceseze fonduri europene?

Ion Bodrug: „În primul rând, noi nu suntem eligibili pentru fondurile structurale europene, dar sunt trei programe pentru care Republica Moldova este eligibilă, și acestea sunt programe destul de mari; de aceea, este necesară experiență și munca asiduă zi de zi pentru a accesa aceste fonduri. Cred că în baza dezvoltării conceptului de proiecte și lucrului în echipă cu experții francezi și români se va dezvolta și la noi spiritul de echipă și se vor cunoaște procedeele de depunere a proiectelor la fondurile europene”.

Europa Liberă: Dar în ce măsură necunoașterea limbii engleze îi împiedică pe unii primari să acceseze aceste fonduri?

Ion Bodrug: „Eu aș spune că asta nu e o problemă. Până la urmă, contractezi un specialist care îți traduce și depune acest concept de proiect în limba engleză. Când se dorește se găsesc forțe, se găsește și un voluntar care cunoaște limba engleză și care poate să traducă calitativ toate documentele necesare. În principiu, da, situația nu este cea mai bună la primarii din comunități, dar în același timp eu sper foarte

Europa Liberă: În ce măsură aceste proiecte ar putea juca un rol în eforturile de integrare europeană a țării?

Ion Bodrug: „În primul rând, noi evident că ne-am străduit să sensibilizăm și să arătăm ce putem face și, evident, că asta ne apropie foarte mult față de colegii noștri din alte țări, pentru că abordarea regională este una foarte importantă și în Uniunea Europeană. Ei se străduie ca businessul și ca toate afacerile să se dezvolte anume în orașele mai mici, ca ulterior acestea să devină un pol de creștere în regiune, or în jurul orașelor care oferă servicii se dezvoltă infrastructura pentru alte localități și, ca rezultat, avem servicii mai puțin costisitoare, drumuri mai bune și multe, multe alte beneficii pentru cetățeanul țării”.

Experta Anne Azam-Pradeilles și directorul Ion Bodrug

♦ [Radio Europa Liberă](#)

Dezvoltarea regională, în vizorul Curții de Conturi

Chișinău, 26 februarie 2013. Curtea de Conturi a examinat în cadrul ședinței plenare Raportul auditului performanței „Există oportunități de îmbunătățire a proceselor de realizare a Strategiei naționale de dezvoltare regională prin sporirea eficienței utilizării fondurilor alocate” și Raportul auditului regularității efectuat la Agențiile de Dezvoltare Regională Nord, Centru și Sud pe perioada de gestiune 2011-2012.

La ședință au fost prezenți **Marcel Răducan**, ministrul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor (MDRC); **Valerian Bânzaru**, șeful Direcției generale dezvoltare regională din cadrul MDRC; **Tatiana Rozombac**, șefa Direcției financiare a MDRC; **Lidia Folea**, șefa Direcției reglementarea contabilității și auditului în sectorul corporativ din cadrul Ministerului Finanțelor; directorii Agențiilor de Dezvoltare Regională (ADR): Nord - **Ion Bodrug**; Centru - **Tudor Meșină**, precum și șefii secțiilor financiare și achizițiilor din cadrul ADR.

Raportorul, **Valentina Madan**, șefa Direcției audit al performanței, a prezentat principalele constatări din rapoartele generalizatoare privind auditul performanței Fondului Național de Dezvoltare Regională (FNDR) și auditul regularității efectuat la Agențiile de Dezvoltare Regională privind realizările, problemele și iregularitățile relevate în procesul implementării strategiilor de dezvoltare regională.

Auditul performanței FNDR a fost inclus în Programul activității de audit a Curții de Conturi conform Matricei de politici a Programului de suport bugetar în domeniul stimulării economice a zonelor rurale, iar auditul regularității la ADR conform Matricei de politici „Angajamente față de donatorii care susțin dezvoltarea regională”. Ambele rapoarte sunt așteptate de Comisia Uniunii Europene și USAID pentru luarea unor decizii în vederea susținerii domeniului respectiv.

- Detalii despre raportul auditului performanței și a auditului regularității efectuat la Agențiile de Dezvoltare Regională se găsesc [AICI](#).
- Imagini video de la eveniment se găsesc [AICI](#).

Proiectul de aprovizionare cu apă din Duruitoarea Veche, poveste de succes pentru „Apele Moldovei”

La 7 februarie 2013, echipa OWH TV Studio a filmat mai multe locații relevante pentru proiectul-pilot de aprovizionare cu apă și canalizare în satul Duruitoarea Veche, comuna Costești, raionul Râșcani.

Printre secvențele filmate, se numără:

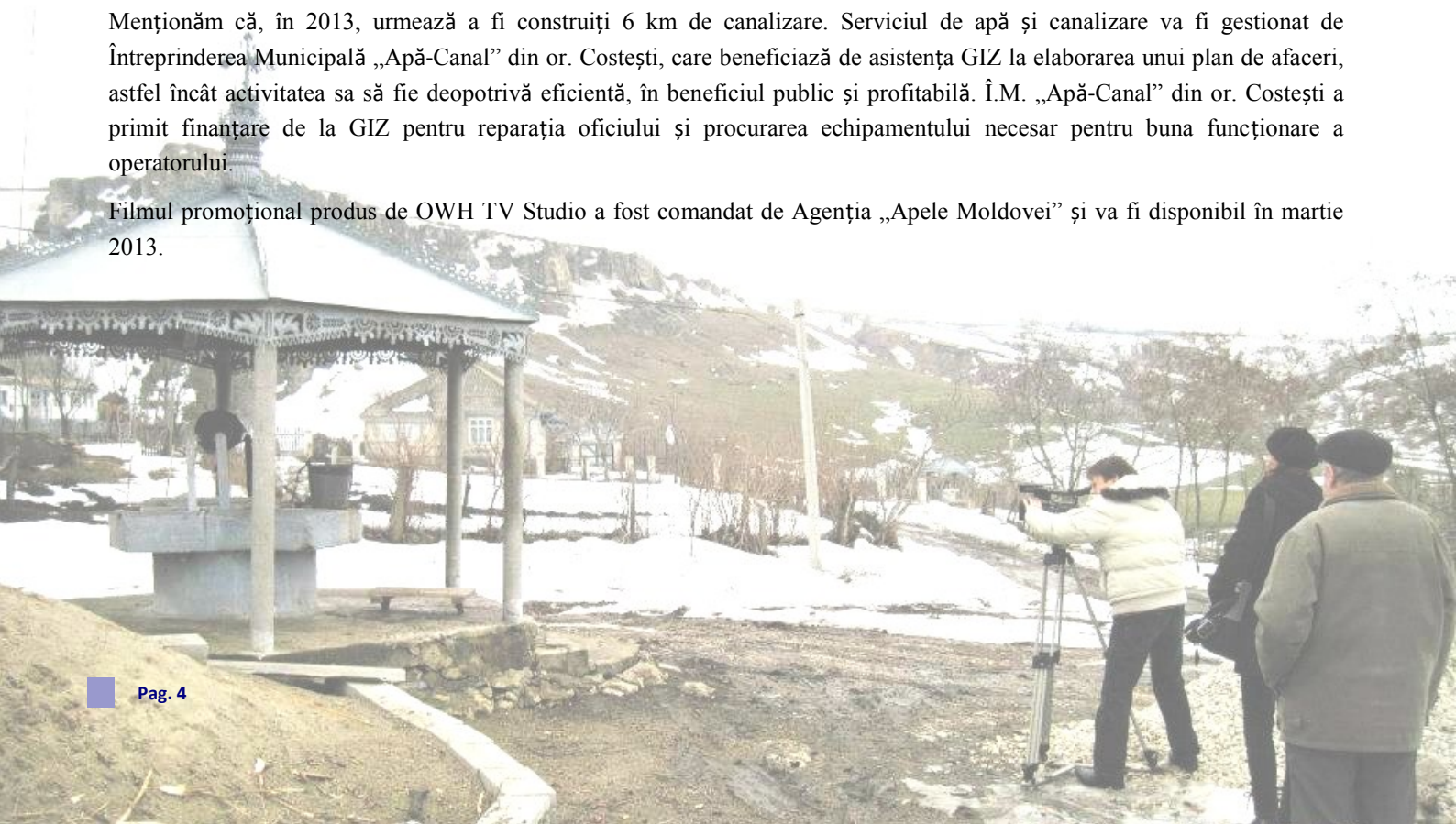
- ◆ Interviuri cu membrii comunității care s-au conectat la apeduct;
- ◆ Interviuri cu reprezentanții administrației locale și raionale;
- ◆ Sediul în curs de renovare a Î.M. „Apă-Canal Costești”, care gestionează serviciul de apă;
- ◆ Stația de epurare.

Apeductul din satul Duruitoarea Veche, raionul Râșcani, a fost inaugurat la 6 septembrie 2012. Acesta va asigura cu apă potabilă cei aproape 470 de locuitori ai satului. Proiectul de aprovizionare cu apă și canalizare este gestionat de Agenția de Dezvoltare Regională Nord, cu sprijinul financiar și în parteneriat cu proiectul „Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova”, implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ).

Investițiile s-au cifrat la peste 2,2 milioane de lei. Până momentul de față, peste 100 de gospodării au fost conectate. În total, au fost construiți 7,5 km de apeduct și 3,3 km de canalizare.

Menționăm că, în 2013, urmează a fi construiți 6 km de canalizare. Serviciul de apă și canalizare va fi gestionat de Întreprinderea Municipală „Apă-Canal” din or. Costești, care beneficiază de asistența GIZ la elaborarea unui plan de afaceri, astfel încât activitatea sa să fie deopotrivă eficientă, în beneficiu public și profitabilă. Î.M. „Apă-Canal” din or. Costești a primit finanțare de la GIZ pentru reparația oficiului și procurarea echipamentului necesar pentru buna funcționare a operatorului.

Filmul promoțional produs de OWH TV Studio a fost comandat de Agenția „Apele Moldovei” și va fi disponibil în martie 2013.

Dezvoltarea urbană echilibrată este forța motrice pentru o dezvoltare economică sigură

Chișinău, 20 februarie 2013. Funcționarii administrației publice centrale, experți independenți și reprezentanți ai mediului de afaceri s-au reunit, la începutul săptămânii curente, în cadrul unei mese rotunde pentru a discuta problemele Propunerii de Politică Publică (PPP): Dezvoltare Urbană Echilibrată.

PP nominalizată a fost elaborată de Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor (MDRC) în anul 2012 și are drept scop dezvoltarea echilibrată a orașelor țării, prin studierea experienței altor state precum Letonia, Estonia, Slovenia, România etc. Ulterior, documentul a fost înaintat Cămarilor de Stat și urmează să parcurgă procedura de aprobare a Comitetului Interministerial de Planificare Strategică.

Pentru elaborarea PPP, reprezentanții MDRC au efectuat o analiză, în baza a 7 indicatori economici și au identificat șase orașe care ar putea deveni în continuare forța motrice pentru dezvoltarea economică urbană. Astfel, drept orașe cu potențial sporit de dezvoltare au fost considerate localitățile Cahul, Comrat, Soroca, Ungheni, Orhei și Edineț. Aceste orașe vor avea misiunea de a servi drept poli de creștere, stimulând activitatea economică în localitățile din împrejurimi.

În acest context, participanții la masa rotundă au comunicat că, pentru a putea dezvolta aceste localități, este nevoie de o cooperare între diferite ministere și autoritățile publice centrale, Agențiile de Dezvoltare și Autoritățile Publice Locale.

Totodată, aceștia au menționat rolul determinant al orașelor în asigurarea dezvoltării societății, economiei naționale și regionale, prin corelarea gradului de dezvoltare a unei societăți și nivelul său de urbanizare și calitatea managementului urban.

Veaceslav Guțuțui, viceministrul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, a afirmat în cadrul evenimentului că după declararea independenței, concomitent cu falimentarea sau reorganizarea întreprinderilor mari, orașele au rămas fără o structură de suport, fapt ce a rezultat stagnarea dezvoltării urbane. De asemenea, oficialul a specificat că în Republica Moldova sunt două orașe mari: Chișinău și Bălți, dezvoltarea cărora este în stagnare comparativ cu orașele Iași, Constanța, Odesa etc.

Printre principalele probleme ce stagnează dezvoltarea urbană au fost nominalizate: dezurbanizarea (41,6% din populația țării locuiește în orașe); concentrare economică în Chișinău și Bălți, în detrimentul orașelor mici și medii, precum și migrația masivă a populației.

Totodată, reprezentanții societății civile și ai administrației publice locale au specificat că orașele mici ar putea fi împotriva PP, deoarece nu vor accepta ierarhizarea orașelor. De asemenea, aceștia susțin că dezvoltarea urbană echilibrată promovată de MDRC este în contradicție cu dezvoltarea rurală, agreată de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare. De asemenea, unii experți au sugerat extinderea numărului orașelor până la 9, luând în calcul centrele județene anterioare.

La final, în scopul promovării dezvoltării urbane echilibrate, reprezentanții MDRC au propus:

- Modificarea Legii 438/-XVI din 28.12.2006 privind dezvoltarea regională;
- Elaborarea unei Hotărâri de Guvern pentru nominalizarea centrelor urbane respective ca poli de creștere economică;
- Aprobarea Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională 2013-2015;
- Elaborarea și aprobarea Programului național de dezvoltare urbană;
- Stabilirea unor parteneriate viabile între localitățile care intră în raza de influență a orașelor poli de creștere economică.

Masa rotundă a fost organizată în cadrul proiectului „Convenția Națională pentru Integrarea Europeană”, implementat de Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale „Viitorul”, Asociația pentru Politică Externă și Centrul Analitic Independent Expert-Grup, cu susținerea financiară a Ministerului Afacerilor Externe al Slovaciei.

Prioritățile cooperării moldo-letone în implementarea proiectelor de dezvoltare regională

Chișinău, 21 februarie 2013. Prioritățile cooperării dintre Republica Moldova și Letonia în implementarea proiectelor de dezvoltare regională a fost tema discuțiilor în cadrul unei întâlniri în incinta Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor la care au participat viceministrul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Veaceslav Guțuțui, secretarul de stat al Ministerului Protecției Mediului și Dezvoltării Regionale din Letonia, Alexandru Antonov, șefa Direcției relații internaționale și atragerea investițiilor, MDRC, Svetlana Rogov, directorul Direcției generale dezvoltare regională, MDRC, Valerian Bânzaru, și directorul Agenției de Dezvoltare Regională Nord, Ion Bodrug.

Dialogul a fost axat pe principalele realizări obținute cu sprijinul experților din Letonia și prioritățile de colaborare de mai departe.

Oficialii și-au mulțumit reciproc pentru rezultatele obținute, experiența acumulată și au nominalizat cele mai relevante succese.

În acest context, viceministrul **Veaceslav Guțuțui** a vorbit despre importanța și rolul sprijinului experților letoni în actualizarea Strategiei de Dezvoltare Regională Nord și a solicitat susținerea părții letone în promovarea dezvoltării urbane echilibrate prin prisma dezvoltării regionale. La subiect, **Svetlana Rogov** a menționat că pentru extinderea colaborării curente pot fi utilizate instrumente financiare europene, cum ar fi Taieix.

Totodată, directorul ADR Nord, **Ion Bodrug**, a specificat eficacitatea acțiunilor implementate și a subliniat că, datorită modificărilor efectuate și incluse în Strategia de Dezvoltare Regională Nord, s-a reușit alinierea Strategiei la necesitățile autorităților locale, iar specialiștii din agenție și-au consolidat capacitățile și au reușit să realizeze un schimb de experiență la capitolul planificarea strategică și priorități regionale. Ulterior, pentru a discuta în detalii alte priorități, directorul **Ion Bodrug** l-a invitat pe **Alexandru Antonov** la Conferința internațională cu genericul „Oportunități de dezvoltare socioeconomică a Regiunii de Dezvoltare Nord (RDN) până în anul 2020”, care va avea loc în luna mai în municipiul Bălți.

La rândul său, secretarul de stat leton a menționat că rezultatele obținute au satisfăcut așteptările părții letone, astfel că resursele utilizate pentru susținerea ADR Nord se justifică. De asemenea, oficialul leton și-a confirmat disponibilitatea echipei sale de a participa la evenimentul ce va fi organizat de ADR Nord și a conchis că această conferință va stabili prioritățile colaborării de mai departe, fiind identificate noi obiective.

Secretarul de stat al Ministerului Protecției Mediului și Dezvoltării Regionale din Letonia, **Alexandru Antonov**, a efectuat o vizită de lucru la MDRC cu ocazia vizitei oficiale a prim-ministrului Republicii Letonia, **Valdis Dombrovskis**, în Republica Moldova, în perioada 20-21 februarie 2013.

Menționăm că, în noiembrie 2010, ADR Nord a semnat un memorandum de colaborare cu Agenția de Dezvoltare Regională din Republica Letonia. Semnarea memorandumului a urmat unei anterioare vizite de studiu în Letonia a unui grup de specialiști de la ADR Nord. Memorandumul a fost încheiat în scopul promovării și sprijinirii dezvoltării relațiilor și consolidarea cooperării între Regiunea de Dezvoltare Nord a Republicii Moldova și Letonia.

Mai mult timp pentru proiecte, mai puțin timp pentru raportări

Chișinău, 7 februarie 2013. A avut loc ședința de lansare a Sistemul Informațional pentru ADR-uri (SIADR). Până în iunie sunt toate șansele ca Agențiile de Dezvoltare Nord, Centru și Sud să renunțe la hârtie și să economisească timp.

Anual, peste 1500 de documente sunt incluse în registrul de corespondență al fiecărui ADR, fără a ține cont de pachetul consistent de acte care însoțește procedurile de achiziții publice. Anual, fiecare ADR cheltuie cca 30.000 de lei pentru hârtie.

”Estimăm că în jur de 40% din timpul nostru de lucru este consumat pentru raportări. În rezultatul funcționării SIADR, vom câștiga foarte mult timp, timp pe care îl vom dedica proiectelor de dezvoltare regională. De asemenea, vom folosi mai puțină hârtie”, a precizat directorul Agenției de Dezvoltare Regională Nord, **Ion Bodrug**.

Sprijinul financiar pentru conectarea ADR-urilor la sistemul informațional unic a fost asigurat din fondurile Ministerului German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (BMZ), oferit prin intermediul proiectului „Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova”, gestionat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ).

25 reprezentanți ai primăriilor își consolidează cunoștințele în domeniul planificării strategice integrate

*Programul de formare continuă
„PLANIFICARE STRATEGICĂ INTEGRATĂ
LA NIVEL LOCAL ȘI REGIONAL”*

25 reprezentanți ai primăriilor din cele trei regiuni de dezvoltare au avut posibilitatea să-și consolideze cunoștințele în domeniul planificării strategice integrate în perioada 11-14 februarie 2013. Modulul de instruire este parte a programului de formare „Planificare și programare la nivel local și regional”. Cursul este oferit de Academia de Administrare Publică (AAP). Următorul modul din acest program este axat pe managementul și elaborarea proiectelor și are loc în perioada 11-15 martie curent.

Programul de formare 2 - Modulul I: 25 februarie - 1 martie; Modulul II: 8 - 12 aprilie (pentru APL II)

Programul de formare 3 - Modulul I: 22 - 26 aprilie; Modulul II: 20 - 24 mai (pentru APL I)

Modulul „Management și planificare strategică”

Materialele pentru aceste module de instruire au fost ajustate și pilotate în 2012 de către profesorii Academiei de Administrare Publică (AAP), în parteneriat cu Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor (MDRC), Agențiile de Dezvoltare Regionale (ADR), cu sprijinul Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ).

La 30 mai 2012, MDRC, AAP și GIZ au semnat un Memorandum de înțelegere care prevede cooperarea pentru dezvoltarea capacităților instituțiilor de dezvoltare regională - MDRC, Agențiile de Dezvoltare Regională și Consiliile Regionale pentru Dezvoltare - precum și ale autorităților locale de nivelul I și II. Doar astfel demersul de dezvoltare regională poate fi unul de succes pentru Republica Moldova.

Modulele „Planificarea strategică integrată” și „Managementul ciclului de proiect” vor fi disponibile în calitate de curs de scurtă durată, care vor fi oferite gratuit pentru reprezentanții APL-urilor și instituțiilor de dezvoltare regională. În acest an, GIZ va sprijini desfășurarea a încă două runde de instruire.

Forumul moldo-leton al oamenilor de afaceri

Chișinău, 20 februarie 2013. A avut loc Forumul moldo-leton al oamenilor de afaceri, cu prilejul vizitei în Republica Moldova a prim-ministrului Republicii Letonia, Valdis Dombrovskis. Forumul reprezintă una dintre primele acțiuni de colaborare între R. Moldova și Letonia, după semnarea unui nou Protocol de colaborare în domeniul economic, industrial și tehnico-științific, la 7 februarie. Agenția de Dezvoltare Regională Nord a fost reprezentată la Forum de către directorul Ion Bodrug.

În cadrul Forumului, la care au participat circa 21 de companii letone din diferite domenii, au fost organizate întrevederi de afaceri bilaterale moldo-letone.

Potrivit datelor oficiale, volumul comerțului exterior al R. Moldova cu Letonia a înregistrat, în ianuarie-noiembrie 2012, 10,4 de mln. de dolari, majorându-se, comparativ cu perioada analogică din anul 2011, cu un procent. Exportul de mărfuri autohtone pe piața acestei țări baltice a fost de 4,6 mln. dolari sau cu circa 15% mai mult decât în 2011. În cele 11 luni ale anului precedent, importurile din Letonia au constituit 5,8 de mln. de dolari, fiind în creștere cu 10,8% comparativ cu 2011.

Suport consultativ și metodologic din partea experților europeni pentru 2 proiecte-pilot din Regiunea de Dezvoltare Nord

Bălți, 6 februarie 2013. Experți francezi și români vor oferi suport consultativ și metodologic autorităților publice locale din Regiunea de Dezvoltare Nord (RDN) în domeniul elaborării și îmbunătățirii propunerilor de proiecte, astfel încât acestea să fie durabile și, cât mai curând, să obțină (co)finanțări din partea fondurilor europene.

Cele 2 proiecte din RDN care vor fi îmbunătățite conform standardelor în domeniu din Uniunea Europeană sunt proiectele-pilot „Dezvoltarea instrumentelor moderne de planificare în Regiunea de Dezvoltare Nord utilizând tehnologia GIS” (GIS - Sistemul Datelor Geospațiale) și „Apicultura - model de succes pentru dezvoltarea spațiului rural în Regiunea Nord a Republicii Moldova”. Ambele propuneri de proiecte care urmează a fi ajustate la standardele europene sunt propuse de Agenția de Dezvoltare Regională Nord (mai multe informații despre aceste proiecte se găsesc în prezentările de mai jos).

Proiectele-pilot au fost prezentate în cadrul unui seminar la care au participat oficiali de la Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor (MDRC), reprezentanții Franței și României în cadrul proiectului Twinning, reprezentanți ai Consiliului Regional de Dezvoltare Nord și ai APL de nivelul I și II.

Menționăm că proiectul de dezvoltare regională din domeniul apiculturii este inclus în Documentul Unic de Program pentru anii 2013-2015, urmând a fi finanțat în perioada acestor ani.

Participanții la seminar s-au arătat interesați de aceste oportunități și au susținut că vor oferi suportul necesar experților pentru a evalua proiectele, a include modificările necesare și a îmbunătăți proiectele.

Reprezentantul Franței în cadrul proiectului Twinning, **Anne Azam-Pradeilles**, a spus că cele 2 proiecte-pilot din RDN vor fi adaptate la realitățile din Republica Moldova. „Rezultatul va fi cel scontat, deoarece experții străini dețin experiență în proiecte Twinning, iar specialiștii moldoveni cooperează foarte eficient și realizează în termeni acțiunile propuse”, a mai spus **Anne Azam-Pradeilles**. „Așa cum am spus anterior, proiectele Twinning au un caracter pedagogic. Obiectivul Twinning-ului este consolidarea capacităților. Un proiect de Twinning nu este un proiect de asistență tehnică. Este vorba de înfrățirea a două administrații, când vorbim de un proiect Twinning”, a subliniat experta din Franța.

În mesajul său de salut, șeful-adjunct al Direcției generale dezvoltare regională, MDRC, **Igor Malai**, a menționat că suportul consultativ și metodologic în cazul celor 2 proiecte-pilot vor oferi mai multe șanse de finanțare, iar implicarea beneficiarilor va spori responsabilitatea și eficacitatea acțiunilor implementate. În acest context, reprezentantul MDRC a relevat că autoritățile publice locale vor învăța să elaboreze proiecte bune și de durată și ar putea atrage mai ușor investiții în regiune.

„Îmi exprim convingerea că reprezentanții RDN vor munci la îmbunătățirea conceptelor de proiecte, ca să fie bine puse la punct. Cu ajutorul partenerilor noștri, aceste proiecte ar putea avea mari șanse de a obține finanțare din sursele Uniunii Europene”, a menționat directorul ADR Nord, **Ion Bodrug**.

Pe parcursul următoarelor 6 luni, experții vor desfășura câte 3 sesiuni în fiecare localitate unde vor discuta cu beneficiarii și vor face recomandări concrete de înlăturare a curenților din conceptele de proiect. Ulterior, experții vor elabora un Ghid în care vor fi incluse toate recomandările necesare îmbunătățirii proiectelor, precum și exemple de bune practici privind elaborarea eficientă a unui proiect durabil.

Menționăm că în cadrul proiectului „Dezvoltarea capacităților în domeniul dezvoltării regionale în Republica Moldova” Uniunea Europeană va alocă mijloace financiare în mărime de circa 1.170.000 €, bani ce vor fi utilizați pentru preluarea experienței statelor europene în domeniul dezvoltării regionale, prin intermediul experților români, francezi și letoni.

Cele 3 componente majore ale proiectului sunt (1) revizuirea cadrului legislativ existent privind dezvoltarea regională, (2) planificarea teritorială și (3) dezvoltarea capacităților specialiștilor din cadrul MDRC. Twinning-ul a fost conceput ca un instrument de cooperare administrativă cu scopul sprijinirii țărilor candidate și din vecinătatea Uniunii Europene.

Atelier de lucru în domeniul planificării regionale în sectorul alimentarea cu apă și canalizare în Regiunea Nord

Bălți, 1 februarie 2013. A avut loc primul atelier de lucru cu genericul „Planificarea regională în sectorul alimentarea cu apă și canalizare în Regiunea de Dezvoltare Nord”.

Prin acest atelier, organizatorii au urmărit informarea uniformă a tuturor factorilor interesați/actorilor din Regiunea de Dezvoltare Nord și implicarea lor activă în dezvoltarea unui plan integrat sectorial în domeniul alimentării cu apă și canalizare (AAC) în regiune.

La atelierul de lucru au participat reprezentanți de la Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Ministerul Mediului, membrii grupului de lucru al Regiunii de Dezvoltare Nord, specialiști de la Agenția de Dezvoltare Regională Nord și reprezentanți ai Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ).

Atelierul a fost organizat în 3 sesiuni: 1) Contextul planificării și programării regionale; 2) Situația curentă în planificarea regională a sectorului AAC; 3) Varianta de discuții a formatului Planurilor regionale sectoriale.

Primul atelier în domeniul AAC din RDN a avut loc cu sprijinul proiectului „Modernizarea Serviciilor Publice Locale”, aria de intervenție 2, „Planificarea și Programarea Regională”, care acordă suport Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor și ADR-urilor în demararea procesului de planificare regională în sectorul AAC, prin implementarea principiului participativ. Acest proces se axează pe antrenarea reprezentanților grupului de lucru, precum și a altor actori interesați în luarea deciziilor asupra nivelului de servicii dorit, în ateliere de lucru specializate. Acestea sunt organizate în cele 3 regiuni de dezvoltare ale Republicii Moldova și au menirea să dezvolte capacitățile de planificare sectorială la nivel regional și local.

Atelier de lucru în domeniul planificării regionale în sectorul managementului deșeurilor solide în Regiunea de Dezvoltare Nord

Bălți, 6 februarie 2013. „Planificarea regională în sectorul managementului deșeurilor solide în regiunile din Republica Moldova” este tema celui de-al doilea atelier de lucru din cadrul proiectului „Modernizarea Serviciilor Publice Locale”, aria de intervenție 2, „Planificarea și Programarea Regională”.

Prin acest atelier, organizatorii au urmărit confirmarea datelor privind situația actuală în domeniul managementului deșeurilor solide (MDS) și de a elabora, în mod participativ, viziunea privind nivelul serviciilor de gestionare a deșeurilor la nivel regional către anul 2018.

Reprezenți de la Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Ministerul Mediului, membrii grupului de lucru al Regiunii de Dezvoltare Nord, specialiști de la Agenția de Dezvoltare Regională Nord și reprezentanți ai Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ) au lucrat în grupuri pentru a identifica și crea o viziune despre un sistem de management a deșeurilor solide în regiune.

Atelierul a fost organizat în 4 sesiuni: 1) Planul de lucru și activitățile curente în planificarea regională în MDS; 2) Situația curentă în MDS în Regiunea de Dezvoltare Nord; 3) Exercițiu - Elaborarea viziunii MDS din perspectiva regională; 4) Practici în MDS la nivel raional.

La nivel regional, se dorește o eficientizare a serviciilor publice în domeniul MDS, inclusiv optimizarea nivelului calității acestor servicii prin acțiuni de modernizare a lor în corespundere cu standardele europene, precum și asigurarea conectării etapizate a acestor servicii la sistemele naționale.

Atelierul de lucru în domeniul planificării regionale în sectorul MDS, care reprezintă o continuare primului atelier de lucru în domeniul planificării regionale sectoriale, a avut loc cu sprijinul proiectului „Modernizarea Serviciilor Publice Locale”, aria de intervenție 2, „Planificarea și Programarea Regională”, care acordă suport Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor și ADR-urilor în demararea procesului de planificare regională în sectorul MDS, prin implementarea principiului participativ. Acest proces se axează pe antrenarea reprezentanților grupului de lucru, precum și a altor actori interesați în luarea deciziilor asupra nivelului de servicii dorit, în ateliere de lucru specializate. Acestea sunt organizate în cele 3 regiuni de dezvoltare ale Republicii Moldova și au menirea să dezvolte capacitățile de planificare sectorială la nivel regional și local.

Atelier de lucru în domeniul planificării regionale în sectorul eficiența energetică în Regiunea de Dezvoltare Nord

Bălți, 13 februarie 2013. „Planificarea regională în sectorul eficiența energetică în Regiunea de Dezvoltare Nord” este tema celui de-al treilea atelier de lucru din cadrul proiectului „Modernizarea Serviciilor Publice Locale”, aria de intervenție 2, „Planificarea și Programarea Regională”.

Prin acest atelier, organizatorii au urmărit să-i implice participativ pe actorii din regiune în procesul de planificare regională a sectorului eficiența energetică (EE) în clădirile publice, precum și elaborarea unei viziuni comune privind eficientizarea consumului energetic la nivel regional către anul 2020.

Reprezenți de la Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Ministerul Economiei, membrii grupului de lucru al Regiunii de Dezvoltare Nord, specialiști de la Agenția de Dezvoltare Regională Nord (ADR Nord) și Agenția pentru Eficiență Energetică (AEE) și reprezentanți ai Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ), managerii energetici, arhitecți și ingineri responsabili de domeniu din primării, reprezentanți ai ONG-urilor au lucrat în grupuri, în contextul celor 3 sesiuni: (1) Contextul planificării și programării regionale; (2) Situația curentă în EE în clădirile publice din regiuni; (3) Elaborarea viziunii EE din perspectiva regional. Totodată, participanții au identificat principalele beneficii în rezultatul utilizării eficiente a energiei.

Directorul Agenției de Dezvoltare Regională Nord, **Ion Bodrug**, susține că astfel de ateliere de lucru „ne vor permite ca pe viitor să avem o imagine clară despre Regiunea de Dezvoltare Nord”.

„Ministerul susține astfel de inițiative din partea partenerilor precum GIZ. Este foarte important ca să instruim actorii din regiuni în ceea ce privește planificarea, ca aceștia să elaboreze proiecte bune, pentru a avea acces la fondurile ce vor asigura implementarea acestor proiecte”, a spus reprezentantul MDRC, Vadim Ciubotaru, consultant superior în cadrul Direcției construcții, materiale de construcție și tehnologii moderne.

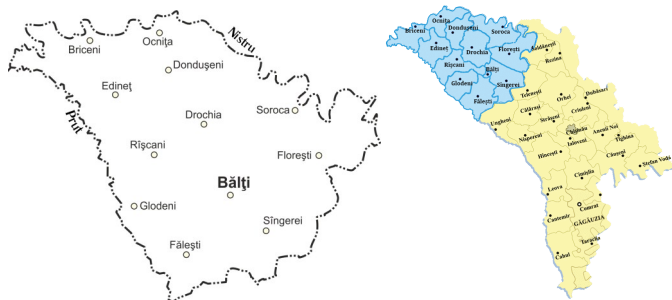
Potrivit **Stelei Corobceanu**, lider de echipă adjunct în cadrul ariei de intervenție 2, planificare și programare regională, în acest proces este foarte importantă conlucrarea cu reprezentanții administrațiilor locale și regionale în vederea identificării celor mai bune soluții în procesul de planificare în sectorul EE.

„Eficiența energetică este o prioritate pentru noi. Cu ajutorul dvs., cu suportul nostru, o să ajungem la scopurile propuse”, a menționat reprezentantul Ministerului Economiei.

Principalele beneficii în urma utilizării eficiente a energiei sunt în, primul rând, reducerea consumului de energie, reducerea impactului prețurilor energetice tot mai mari, îmbunătățirea securității aprovizionării, îmbunătățirea standardului tehnic pentru clădiri și procese, creșterea gradului de confort, creșterea duratei de deservire a blocului.

Menționăm că, până în anul 2012, nu a existat componenta Eficiența Energetică în strategiile și planurile operaționale regionale. ADR-urile însă au realizat importanța includerii acestei componente în documentele strategice regionale din cauza necesității eficientizării consumului de resurse energetice, care, actualmente, sunt costisitoare.

Experiența unei întreprinderi moldo-austriece de salubritate din Ungheni, exemplu pentru un proiect de gestionare a deșeurilor din Regiunea de Dezvoltare Nord

Bălți, 13 februarie 2013. În incinta Agenției de Dezvoltare Regională Nord (ADR Nord) a avut loc o ședință de lucru pe tema implementării proiectului „Sistem de colectare și transport al deșeurilor menajere pe raza microregiunii interraionale Râșcani (s. Singureni, s. Corlăteni, s. Grinăuți, s. Recea, s. Răcăria, s. Aluniș) - Drochia (s. Pelinia)”.

Implementarea proiectelor de dezvoltare regională

La ședință s-a discutat despre implementarea proiectului, forma de gestionare a serviciului de salubritate și despre selectarea poligonului pentru stocarea deșeurilor menajere solide (DMS).

La ședință au participat directorul ADR Nord, **Ion Bodrug**, președintele Consiliului Regional pentru Dezvoltare Nord, **Ion Parea**, primarii din cele 7 primării partenere în cadrul proiect și specialiști ADR Nord.

Președintele CRD Nord, **Ion Parea**, și directorul ADR Nord, **Ion Bodrug**, susțin că pentru implementarea cu succes a acestui proiect este nevoie de implicarea activă a fiecărui primar.

În cele din urmă, ADR Nord a solicitat o listă de documente necesare pentru implementarea cu succes a obiectivelor stabilite și a sarcinilor asumate.

Ungheni, 12 februarie 2013. ADR Nord a organizat o vizită de lucru la Întreprinderea moldo-austriacă de salubritate „AVE Ungheni”, la care au participat cei 7 primari parteneri în cadrul proiectului de gestionare a deșeurilor susmenționat.

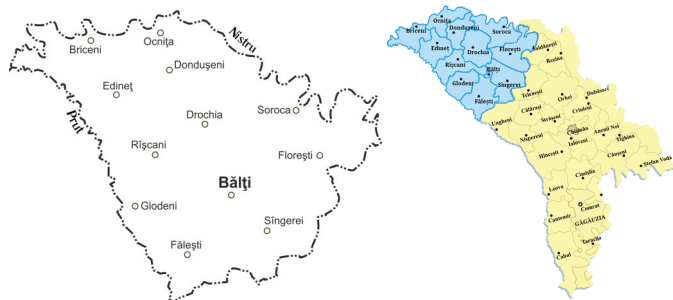
Scopul acestei vizite a fost informarea actorilor implicați în proiect cu forme noi de gestionare a serviciului de salubritate, ce urmează a fi lansat odată cu implementarea și valorificarea Grantului din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională (FNDR) în valoare de 8 217 000, 00 lei.

O prezentare despre activitatea în domeniul și practica de succes a gestionării deșeurilor le-a relatat primarilor Mark Zweig, supranumit de unele surse media naționale „regele gunoaielor”, care, de trei ani, administrează întreprinderea „AVE Ungheni” SRL.

Cu prilejul acestei vizite în teren, șeful Secției management proiecte de la ADR Nord, **Constantin Bândiu**, și cei 7 primari s-au informat din prima sursă despre procesul tehnologic și oportunitățile organizării unui astfel de serviciu.

Ședință pe tema proiectului de gestionare a deșeurilor din Biruința

Bălți, 19 februarie 2013. În incinta Agenției de Dezvoltare Regională Nord a avut loc o ședință în cadrul proiectului de dezvoltare regională „Finisarea construcției poligonului pentru acumularea, sortarea și valorificarea deșeurilor menajere pentru 3 primării (7 localități): or. Biruința, Alexăndreni (s. Alexăndreni, s. Heciul Vechi, s. Grigorești, s. Tâplești, s. Țăpletești), s. Heciul Nou”.

Implementarea proiectelor de dezvoltare regională

Participanții la ședință au discutat despre monitorizarea activităților incluse în Planul de asigurare a durabilității proiectului și despre utilizarea eficientă a bunurilor obținute în urma implementării proiectului și transmise de ADR Nord în proprietatea administrației publice locale din Biruința (APL Biruința). De asemenea, s-a mai discutat despre transmiterea bunurilor obținute de APL Biruința către partenerii din proiect și despre transmiterea bunurilor, prin decizia Consiliului Local, către Întreprinderea Municipală „DPGCL”.

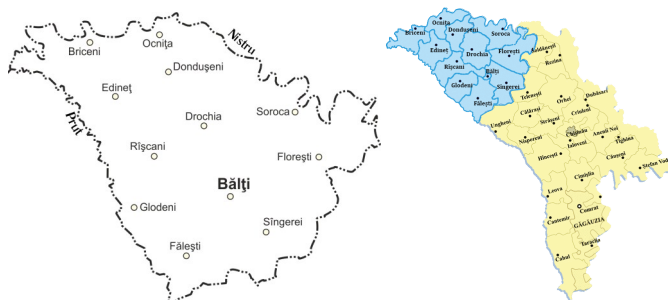
La ședință s-au decis următoarele:

- ADR Nord să monitorizeze asigurarea managementului calitativ al serviciului nou creat și să întocmească rapoarte lunare privind realizarea lor;
- Partenerii din proiect să solicite ÎM „DPGCL” utilizarea eficientă a bunurilor obținute în urma implementării proiectului și extinderea serviciului;
- APL Biruința va organiza transportarea gunoierului de pe terenul din vecinătatea poligonului până la 15 martie 2013, creând condiții optime pentru stocarea deșeurilor;
- APL Alexandreni să urgenceze schimbarea destinației terenului de sub poligon, întocmirea documentației necesare și transmiterea ulterioară a poligonului spre gestionare către ÎM „DPGCL” în vederea asigurării depozitării deșeurilor menajere solide;
- Primăria or. Biruința în calitate de Aplicant să coordoneze monitorizarea și realizarea în termeni a transmiterii bunurilor obținute în urma implementării proiectului către ÎM „DPGCL”.

La ședință au participat vicepreședintele raionului Sângerei, **Ivan Cebotari**, primarul de Biruința, **Petru Boev**, primarul de Heciul Nou, **Valerian Bou**, directorul ADR Nord, **Ion Bodrug**, șeful Secției management proiecte, ADR Nord, **Constantin Bândiu**, specialistul în elaborarea, implementarea și monitorizarea proiectelor, ADR Nord, **Alexandru Goreacioc**.

Ședință la Primăria Corjeuți privind implementarea proiectului „Reparația sectorului de drum local L-37 „Lipcani-Balasinești-Corjeuți-Târnova»”.

Corjeuți, Briceni, 22 februarie 2013. În incinta Primăriei Corjeuți a avut loc o ședință privind evaluarea procesului de implementare a proiectului „Reparația sectorului de drum local L-37 «Lipcani-Balasinești-Corjeuți-Târnova»”.

Implementarea proiectelor de dezvoltare regională

Participanții la ședință au discutat despre evaluarea procesului de implementare a proiectului și despre aprobarea deciziei asupra lucrărilor adăugătoare, economii și omiteri din proiectul tehnic. De asemenea, s-a mai discutat despre prezentarea de către (1) Institutul de proiectări „Intex-Nauca” a unui deviz de cheltuieli și a unui caiet de sarcini; (2) Operatorul economic SRL „Poduri Prim” a ofertei; (3) ADR Nord a setului de acte pentru a fi prezentate la Agenția Achiziții Publice și Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor.

La ședință s-a decis să se pregătească baza materială necesară pentru efectuarea lucrărilor, odată ce condițiile climaterice vor permite. Operatorul economic SRL „Poduri Prim” va elabora un plan de executare a lucrărilor în intravilan, apoi în extravilan. Responsabilul tehnic va monitoriza executarea lucrărilor conform caietului de sarcini și calitatea executării. Totodată, s-a mai decis că este necesar de realizat următoarele lucrări: a) de instalare a bordurilor la amenajarea trotuarelor; b) la construcția podului provizoriu la pichetul PK 189+83,3; c) privind majorarea volumelor la construcția acceselor spre curțile din sat; d) lățimea trotuarelor să fie de 1,5 m.

La ședință au participat șeful Secției management proiecte, ADR Nord, **Constantin Bândiu**; primarul de Corjeuți, **Victor Andronic**; directorul SRL „Poduri-Prim”, **Veaceslav Țerna**; reprezentantul Institutului de proiectări, **Vasile Lujanschi**; managerul de proiect, **Vasile Patrașca**; responsabilul tehnic, **Andrei Rusnac**; directorul general S.A. „Magistrala”, **Vladimir Kocerga**; maistrul SRL „Nou Const”, **Mihail Crețu**.

Agencia de Dezvoltare Regională Nord

MD-3100, mun. Bălți, Piața Vasile Alecsandri, 8A

Telefon: +373 231 29779

Fax: + 373 231 61980

E-mail: comunicare@adrnord.mdSite: www.adrnord.md

ADR Nord, cu sediul în orașul Bălți, este o instituție publică necomercială, cu autonomie financiară, subordonată Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor (MDRC) al Republicii Moldova. Împreună cu ADR Centru și ADR Sud, ADR Nord activează în domeniul dezvoltării regionale din aprilie 2010.

Scopul ADR Nord este de a contribui la dezvoltarea durabilă și echitabilă a întregii regiuni, urmărind reducerea decalajelor de dezvoltare a diferitor zone din regiune în favoarea locuitorilor ei.

Misiunea ADR Nord este de a mobiliza eforturile spre asigurarea dezvoltării socio-economice durabile a Regiunii Nord în baza normelor și standardelor europene pentru asigurarea unui trai decent cetățenilor.

Prioritățile ADR Nord sunt:

1. Reabilitarea infrastructurii fizice;
2. Susținerea dezvoltării sectorului privat și a pieței forței de muncă;
3. Îmbunătățirea factorilor de mediu și a atractivității turistice.

ADR Nord vă urează o primăvară fericită!

Felicitare cu ocazia Zilei Internaționale a Femeii

Stimate Femei,

Agencia de Dezvoltare Regională Nord Vă aduce sincere felicitări cu prilejul Zilei Internaționale a Femeilor, 8 Martie!

Pentru că sunteți cele care înseninează zilele bărbaților și dați lumii mai multă frumusețe și iubire, Vă dorim să fiți mereu înconjurate de dragoste și gânduri bune, să fiți sănătoase și fericite, să aveți parte de susținere, noroc și pace. Fie ca persoanele iubite, soții, copiii, părinții, prietenii și colegii să Vă dăruiască mereu zâmbete și emoții sincere, iar cei dragi să Vă fie mereu alături!

Fie ca întotdeauna chipurile să Vă fie luminate de zâmbete, însoțite de cuvinte pline de recunoștință, gingășie, înțelepciune și bunătațe.

Cu profund respect,

Ion Bodrug, director ADR Nord

ADR NORD

- Acest buletin informativ lunar (16 p.) a fost elaborat de Agenția de Dezvoltare Regională Nord.

- Vizitați [pagina ADR Nord din Facebook](#)! Și aici, ADR Nord vorbește cu Dvs.

- Vă așteptăm în grupul „[Dezvoltare regională](#)” din Facebook!